

PGS.TS. NGUYỄN NGỌC CHÍ

BÌNH LUẬN CÁC TỘI XÂM PHẠM TRẬT TỰ QUẢN LÝ KINH TẾ

THEO QUY ĐỊNH CỦA BỘ LUẬT HÌNH SỰ
NĂM 2015, SỬA ĐỔI, BỔ SUNG NĂM 2017

ST

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

Chịu trách nhiệm xuất bản
GIÁM ĐỐC - TỔNG BIÊN TẬP
PGS.TS. PHẠM MINH TUẤN

Chịu trách nhiệm nội dung
ỦY VIÊN HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP – XUẤT BẢN
TS. VÕ VĂN BÉ

Biên tập nội dung: VĂN THỊ THANH HƯƠNG
ThS. NGUYỄN THỊ HẢI BÌNH
NGUYỄN THỊ PHƯƠNG ANH
TRẦN PHAN BÍCH LIỄU

Trình bày bìa: PHẠM THÚY LIỄU

Chế bản vi tính: NGUYỄN THỊ HẰNG

Số đăng ký xuất bản: 1177-2023/CXBIPH/54-166/CTQG.

Quyết định xuất bản số: 2391-QĐ/NXBCTQG, ngày 26/04/2023.

Mã số ISBN: 978-604-57- 8640-6.

Nộp lưu chiểu tháng 5 năm 2023.

BÌNH LUẬN
CÁC TỘI XÂM PHẠM
TRẬT TỰ QUẢN LÝ KINH TẾ
THEO QUY ĐỊNH CỦA BỘ LUẬT HÌNH SỰ
NĂM 2015, SỬA ĐỔI, BỔ SUNG NĂM 2017

**Biên mục trên xuất bản phẩm
của Thư viện Quốc gia Việt Nam**

Bình luận các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế theo quy định của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017.. - H. : Chính trị Quốc gia, 2022. - 236 tr. ; 21 cm

ISBN 978-604-57-8144-9

1. Pháp luật 2. Luật Hình sự 3. Tội phạm 4. Quản lí kinh tế
5. Việt Nam
345.59703 - dc23

CTF0633p-CIP

PGS.TS. NGUYỄN NGỌC CHÍ

BÌNH LUẬN CÁC TỘI XÂM PHẠM TRẬT TỰ QUẢN LÝ KINH TẾ

**THEO QUY ĐỊNH CỦA BỘ LUẬT HÌNH SỰ
NĂM 2015, SỬA ĐỔI, BỔ SUNG NĂM 2017**

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Bộ luật Hình sự năm 2015 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự năm 2017 (Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017 - Bộ luật Hình sự hiện hành) được ban hành là sự thể chế hóa đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước ta bằng pháp luật; trong đó, Bộ luật đã dành Chương XVIII quy định về các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế (từ Điều 188 đến Điều 234) nhằm góp phần thực hiện tốt phương hướng, nhiệm vụ, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của đất nước trong giai đoạn mới. Đây là nhóm tội nguy hiểm cho xã hội, xâm hại đến nền kinh tế quốc dân, gây thiệt hại hoặc đe dọa gây thiệt hại đến lợi ích của Nhà nước, các tổ chức, quyền và lợi ích hợp pháp của công dân thông qua hành vi vi phạm quy định của Nhà nước về quản lý kinh tế.

Những quy định mới về nhóm tội này của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017 đã phát huy hiệu quả, đáp ứng yêu cầu của công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm, góp phần quan trọng vào việc giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của

tổ chức, công dân, bảo vệ pháp chế xã hội chủ nghĩa, bảo vệ và thúc đẩy sự phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Nhằm giới thiệu đến bạn đọc những nội dung cơ bản về các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế, PGS.TS. Nguyễn Ngọc Chí, giảng viên cao cấp Bộ môn Tư pháp hình sự, Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội đã biên soạn cuốn sách ***Bình luận các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế theo quy định của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017.***

Nội dung cuốn sách phân tích, bình luận một số vấn đề chung của nhóm tội cũng như phân tích, bình luận riêng từng điều luật về các mặt: khách thể của tội phạm, mặt khách quan của tội phạm, chủ thể của tội phạm, mặt chủ quan của tội phạm và hình phạt của tội phạm. Qua đó, thấy được những nội dung mới và đặc biệt so với cùng nhóm tội này được quy định tại Bộ luật Hình sự năm 1999, sửa đổi, bổ sung năm 2009.

Cuốn sách là nguồn tài liệu tham khảo hữu ích cho bạn đọc trong công tác giảng dạy, học tập, nghiên cứu khoa học và thực thi pháp luật hình sự.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 11 năm 2022

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

I

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG

1. Sự hình thành và phát triển của quy định pháp luật hình sự Việt Nam về các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế

Đáp ứng nhu cầu quản lý đối với các hoạt động của nền kinh tế nhằm mục đích phát triển sản xuất, tạo ra hàng hóa cho xã hội, đồng thời điều chỉnh các hoạt động kinh tế theo trật tự của giai cấp thống trị, Nhà nước xây dựng, ban hành hệ thống pháp luật trong lĩnh vực sản xuất, kinh doanh. Luật hình sự thực hiện vai trò bảo vệ trật tự quản lý kinh tế do Nhà nước đặt ra góp phần làm lành mạnh các hoạt động sản xuất, kinh doanh bằng việc quy định tội phạm và hình phạt áp dụng đối với người có hành vi xâm hại đến trật tự quản lý kinh tế của Nhà nước. Trải qua các giai đoạn lịch sử, quy định của Luật hình sự Việt Nam về các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế đã góp phần phát triển kinh tế, ổn định xã hội.

1.1. Thời kỳ trước khi có Bộ luật Hình sự năm 1985

Thời kỳ này, các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế được quy định rải rác ở các văn bản pháp luật hình sự đơn hành hoặc trong các văn bản pháp luật khác của Nhà nước. Đây là đặc điểm lập pháp hình sự ở Việt Nam nói chung và các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế nói riêng trong thời kỳ này, khi chưa pháp điển hóa.

Ngay khi ra đời, Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã ban hành hàng loạt các văn bản pháp luật quy định những hành vi gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến đời sống kinh tế của nhân dân, xâm phạm chế độ kinh tế, tài chính của đất nước là tội phạm, có thể kể đến một số văn bản như: Sắc lệnh số 07/SL ngày 05/9/1945 của Chủ tịch Chính phủ lâm thời Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về việc để sự buôn bán và chuyên chở thóc gạo được tự do trong toàn hạt Bắc Bộ¹; Sắc lệnh số 202/SL ngày 15/10/1946 của Chủ tịch Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa quy định về việc buôn bán vàng bạc; Sắc lệnh số 180/SL ngày 20/12/1950 của Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ấn định hình phạt đối với những hành vi phá hoại nền tài chính

---

1. Trong Sắc lệnh này, các hành vi tích trữ thóc gạo, mưu sự đầu cơ, xét ra có phương hại đến nền kinh tế bị coi là đặc biệt nguy hiểm và phải xử lý nghiêm khắc. Ví dụ: khoản thứ tư Sắc lệnh nêu rõ: “Kẻ nào tích trữ thóc gạo, mưu sự đầu cơ, xét ra có phương hại đến nền kinh tế, sẽ bị nghiêm phạt theo quân luật và gia sản sẽ bị tịch thu”.

quốc gia, làm thiệt hại đến giá trị hay làm khó dễ cho sự lưu hành giấy bạc Việt Nam... Như vậy, ngay sau khi thành lập, Nhà nước ta đã ban hành các văn bản quy định các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế thể hiện quan điểm nghiêm trị các hành vi gây phương hại cho nền kinh tế, tài chính của đất nước, xâm phạm trật tự quản lý kinh tế trong chính sách hình sự của Đảng và Nhà nước.

Trong giai đoạn xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước trên cơ sở Hiến pháp năm 1959¹ Nhà nước ta đã ban hành nhiều văn bản pháp luật, trong đó quy định những hành vi phạm tội về kinh tế cần bị nghiêm trị, có thể kể đến như: hành vi đầu cơ về kinh tế (quy định trong Sắc luật số 001/SLt ngày 19/4/1957 của Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa); các hành vi buôn bán, tích trữ, vận chuyển trái phép vật tư, hàng hóa do Nhà nước thống nhất quản lý (quy định trong Chỉ thị số 146-TTg ngày 05/6/1974 của Thủ tướng Chính phủ); các hành vi chống thuế nông nghiệp (quy định trong Thông tư số 3887-VNH/HS ngày 02/11/1957

---

1. Hiến pháp năm 1959 quy định chế độ kinh tế của Việt Nam, với các nội dung như: khẳng định nền kinh tế của chúng ta là “nền kinh tế xã hội chủ nghĩa” (Điều 9), với “Kinh tế quốc doanh thuộc hình thức sở hữu của toàn dân, giữ vai trò lãnh đạo trong nền kinh tế quốc dân và được Nhà nước bảo đảm phát triển ưu tiên” (Điều 12) đã xác lập tương đối rõ tính chất của nền kinh tế nước ta thời kỳ này.

của Bộ Tư pháp); hành vi nấu rượu trái phép (quy định trong Pháp lệnh không số ngày 13/10/1966 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội); các hành vi đầu cơ, buôn lậu kim khí quý, đá quý, ngọc trai (quy định trong Nghị định số 355-TTg ngày 16/7/1958 của Thủ tướng Chính phủ); Pháp lệnh số 149-LCT ngày 21/10/1970 trừng trị các tội xâm phạm tài sản xã hội chủ nghĩa; Pháp lệnh số 150-LCT ngày 21/10/1970 trừng trị các tội xâm phạm tài sản riêng công dân; Pháp lệnh số 147/LCT ngày 11/9/1972 quy định việc bảo vệ rừng; Pháp lệnh số 07/LCT/HDNN7 ngày 10/7/1982 trừng trị các tội đầu cơ, buôn lậu, làm hàng giả, kinh doanh trái phép...

Những văn bản pháp luật này quy định một số tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế ở những lĩnh vực sản xuất, kinh doanh khác nhau, như: Tội đầu cơ, Tội buôn lậu, Tội kinh doanh trái phép, Tội làm hàng giả, Tội buôn bán hàng giả, Tội vi phạm các quy định về bảo vệ và khai thác rừng, Tội cố ý làm trái nguyên tắc quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng, Tội lừa dối khách hàng... với các loại hình phạt nghiêm khắc phản ánh chính sách hình sự của Đảng và Nhà nước ta đối với các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế trong thời kỳ này. Việc quy định tội phạm và hình phạt đối với các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế trong các văn bản pháp luật hình sự đã góp phần tích cực làm ổn định và phát triển nền kinh tế quốc dân, thực hiện thắng lợi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

1.2. Các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế trong Bộ luật Hình sự năm 1985

Bộ luật Hình sự năm 1985 quy định các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế tại Chương 7 Phần các tội phạm với tên gọi “*Các tội phạm về kinh tế*”, gồm 21 điều luật (từ Điều 165 đến Điều 184) trong đó 20 điều quy định tội phạm và các hình phạt chính, 01 điều (Điều 185) quy định hình phạt bổ sung áp dụng đối với người phạm tội. Ngoài những tội phạm được quy định ở thời kỳ trước, Bộ luật Hình sự năm 1985 quy định thêm một số tội phạm điều chỉnh, bảo vệ các hoạt động sản xuất, kinh doanh của nền kinh tế mới xuất hiện ở thời kỳ này, đó là các tội phạm: Tội vi phạm các quy định về nghiên cứu, thăm dò, khai thác về bảo vệ tài nguyên trong lòng đất (Điều 179); Tội vi phạm các quy định về quản lý và bảo vệ đất đai (Điều 180); Tội sử dụng hoặc phân phối điện trái phép (Điều 182)...

Trong quá trình thi hành Bộ luật Hình sự năm 1985, Quốc hội đã có bốn lần sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự (vào các năm 1989, 1991, 1992, 1997) và lần nào các tội phạm về kinh tế cũng đều được sửa đổi, bổ sung. Việc sửa đổi, bổ sung này là hoàn toàn cần thiết, đáp ứng sự vận động, phát triển liên tục của đời sống kinh tế - xã hội, góp phần tích cực trong quá trình đổi mới kinh tế.

Các tội phạm về kinh tế được quy định trong Bộ luật Hình sự năm 1985 và các lần sửa đổi, bổ sung đã thực

hiện tốt vai trò bảo vệ trật tự kinh tế trong sản xuất, kinh doanh của nền kinh tế, thể hiện chính sách hình sự của Đảng và Nhà nước ta trong việc đấu tranh phòng, chống loại tội phạm này. Mặt khác, các tội phạm về kinh tế phản ánh dấu ấn một giai đoạn lịch sử của dân tộc và do vậy nó mang trong mình đầy đủ những đặc điểm vốn có của Luật hình sự thời kỳ quá độ. Đó là những đặc điểm sau:

Thứ nhất, các tội phạm về kinh tế là sự cụ thể hóa tư duy bao cấp đối với các hoạt động sản xuất kinh doanh của nền kinh tế, phản ánh nhận thức lệch lạc về chủ nghĩa xã hội và sự nóng vội trong cách thức xây dựng xã hội chủ nghĩa;

Thứ hai, việc xây dựng chương “Các tội phạm về kinh tế” trong Bộ luật Hình sự năm 1985 cho thấy cơ sở phân định các chương tội phạm trong Bộ luật Hình sự không rõ ràng, chưa phản ánh bản chất quan hệ xã hội bị xâm hại nên có những tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế lại để ở chương tội phạm khác hoặc ngược lại. Tình trạng này cũng được thể hiện không rõ ràng trong việc quy định các dấu hiệu ở từng tội phạm dẫn đến việc áp dụng pháp luật gặp nhiều khó khăn;

Thứ ba, chính sách hình sự và đường lối xử lý đối với các tội phạm về kinh tế quá nghiêm khắc so với tính chất và mức độ của hành vi phạm tội và so với hình phạt được quy định áp dụng đối với các tội phạm ở chương khác trong Bộ luật Hình sự. Hình phạt được quy định áp dụng đối với người phạm tội quá nhấn

mạnh đến mục đích trừng trị mà xem nhẹ mục đích giáo dục, phòng ngừa.

1.3. Các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế trong Bộ luật Hình sự năm 1999, sửa đổi, bổ sung năm 2009

Các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế được quy định tại Chương XVI Bộ luật Hình sự năm 1999, sửa đổi, bổ sung năm 2009 (Bộ luật Hình sự năm 1999) bao gồm 28 điều luật (từ Điều 153 đến Điều 181) là sự kế thừa chính sách hình sự của Đảng và Nhà nước ta đối với hành vi xâm phạm trật tự quản lý kinh tế được thể hiện trong Bộ luật Hình sự năm 1985, đồng thời phản ánh sự phát triển của nền kinh tế quốc dân trong thời kỳ tiến hành đổi mới ở nước ta. So với Bộ luật Hình sự năm 1985, sửa đổi, bổ sung năm 1989, 1991, 1992, 1997 (Bộ luật Hình sự năm 1985, Bộ luật Hình sự năm 1999) có những điểm khác sau:

Thứ nhất, Bộ luật Hình sự năm 1999 đã quy định chính xác khách thể bảo vệ của Chương XVI là trật tự quản lý kinh tế của Nhà nước đối với nền kinh tế quốc dân, do vậy tên chương tội phạm là “Các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế” thay vì “Các tội phạm về kinh tế” trong Bộ luật Hình sự năm 1985. Sự thay đổi này của Bộ luật Hình sự năm 1999 đã khắc phục được sự thiếu chính xác về học thuật cũng như trong thực tiễn áp dụng pháp luật đối với tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế;

Thứ hai, do xác định các tội quy định tại Chương XVI Bộ luật Hình sự năm 1999 xâm hại đến khách thể là trật tự quản lý kinh tế nên một số tội phạm trước đây được quy định tại chương khác của Bộ luật Hình sự năm 1985 nay được chuyển về chương các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế. Chẳng hạn: Tội buôn lậu (Điều 97 Bộ luật Hình sự năm 1985); Tội vận chuyển trái phép hàng hóa, tiền tệ qua biên giới (Điều 97 Bộ luật Hình sự năm 1985) nay được quy định thành các tội phạm tại Điều 153, Điều 154 Chương XVI...;

Thứ ba, một số tội phạm quy định trong Bộ luật Hình sự năm 1985 do không còn phù hợp với điều kiện phát triển của nền kinh tế quốc dân trong giai đoạn hiện nay hoặc tuy vẫn còn nguy hiểm cho trật tự quản lý kinh tế nhưng xét thấy không cần thiết phải xử lý bằng hình sự nên đã được loại bỏ. Chẳng hạn: Tội cản trở việc thực hiện các quy định của Nhà nước về cải tạo xã hội chủ nghĩa (Điều 164), Tội vi phạm chế độ tem phiếu (Điều 172), Tội lạm sát gia súc (Điều 184)...

Thứ tư, do yêu cầu phát triển của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa có sự điều tiết của Nhà nước nên Bộ luật Hình sự năm 1999 quy định thêm một số tội phạm mới, như: Tội quảng cáo gian dối (Điều 168), Tội vi phạm quy định về cấp văn bằng bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp (Điều 170), Tội xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp (Điều 171)...

Thứ năm, bên cạnh hình phạt tù Bộ luật Hình sự năm 1999 còn mở rộng phạm vi áp dụng các hình phạt

không phải tù, đặc biệt là hình phạt tiền đối với người phạm tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế. Chính vì vậy, nhìn tổng thể thì chế tài áp dụng đối với người phạm tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế đã kết hợp hài hòa mục đích trừng trị và mục đích giáo dục cải tạo so với Bộ luật Hình sự năm 1985.

1.4. Các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế trong Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017

Các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017 (Bộ luật Hình sự hiện hành) được sửa đổi, bổ sung nhằm cụ thể hóa chính sách pháp luật hình sự trong điều kiện phát triển đất nước hiện nay, đồng thời khắc phục những hạn chế, thiếu sót của Bộ luật Hình sự năm 1999, đáp ứng yêu cầu đấu tranh, phòng chống loại tội phạm này. Những sửa đổi, bổ sung chủ yếu của Bộ luật Hình sự hiện hành về các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế bao gồm:

Thứ nhất, cơ cấu Chương XVIII các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế thành 03 mục.

Cấu tạo lại chương tội phạm này một cách khoa học, phù hợp với thực tiễn đấu tranh phòng ngừa tội phạm hơn so với quy định của Chương XVI của Bộ luật Hình sự năm 1999. Theo đó Chương XVIII của Bộ luật Hình sự hiện hành được chia thành 03 mục, mỗi mục

là một nhóm tội phạm: Mục 1 “Các tội phạm trong lĩnh vực sản xuất, kinh doanh, thương mại” gồm 12 điều luật (từ Điều 188 đến Điều 199), quy định 18 tội danh (trong đó có 06 điều luật quy định 01 tội danh, 06 điều luật quy định ghép 02 tội danh); Mục 2 “Các tội phạm trong lĩnh vực thuế, tài chính, ngân hàng, chứng khoán, bảo hiểm” gồm 17 điều luật (từ Điều 200 đến Điều 216), quy định 25 tội danh (trong đó có 14 điều luật quy định 01 tội danh, 01 điều luật quy định ghép 03 tội danh, 02 điều luật quy định ghép 04 tội danh); Mục 3 “Các tội phạm khác xâm phạm trật tự quản lý kinh tế” gồm 19 điều luật (từ Điều 217 đến Điều 234), quy định 19 tội danh.

Thứ hai, phi hình sự hóa đối với một số tội phạm được quy định ở Bộ luật Hình sự năm 1999.

Đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế, đòi hỏi của thực tiễn đấu tranh chống, phòng ngừa tội phạm và hội nhập quốc tế của đất nước, Bộ luật Hình sự hiện hành đã phi hình sự hóa một số tội phạm được quy định trong Bộ luật Hình sự năm 1999, cụ thể như sau: Tội kinh doanh trái phép (Điều 159); Tội báo cáo sai trong quản lý kinh tế (Điều 167); Tội vi phạm quy định về cấp văn bằng bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp (Điều 170); Tội sử dụng trái phép quỹ dự trữ bổ sung vốn điều lệ của tổ chức tín dụng (Điều 178).

Thứ ba, quy định chủ thể là pháp nhân phải chịu trách nhiệm hình sự đối với hầu hết các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế.

Lần đầu tiên Bộ luật Hình sự hiện hành quy định trách nhiệm hình sự đối với pháp nhân thương mại với những điều kiện được quy định tại Điều 75. Chương các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế quy định pháp nhân thương mại phải chịu trách nhiệm hình sự ở 22 điều luật với 30 tội danh.

Thứ tư, bổ sung hình phạt tiền là hình phạt chính đối với một số tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế.

Nghị quyết số 49/NQ-TW ngày 02/6/2005 của Bộ Chính trị về chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020 với định hướng thu hẹp hình phạt tù, tăng cường các hình phạt không tước tự do nên Bộ luật Hình sự hiện hành đã bổ sung hình phạt tiền là hình phạt chính đối với hầu hết các tội phạm xâm phạm trật tự quản lý kinh tế. Tuy nhiên, do tính chất và đặc điểm của một số tội phạm nên Bộ luật Hình sự hiện hành quy định 06 tội phạm mà hình phạt tiền không phải là hình phạt chính, đó là tội phạm quy định tại các điều 193, 194, 207, 208, 229, 233.

Thứ năm, cụ thể hóa một số tình tiết định tính, định lượng làm căn cứ định tội hoặc định khung hình phạt.

Bộ luật Hình sự năm 2015 về các tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế đã cố gắng định lượng các dấu hiệu định tội, định khung hình phạt làm căn cứ truy cứu

trách nhiệm hình sự bảo đảm cho việc áp dụng công bằng, khách quan, tránh bị lạm dụng. Phần lớn các dấu hiệu định tội ở hầu hết các tội phạm thuộc Chương này đã được lượng hóa (từ Điều 116 đến Điều 222). Các dấu hiệu như thu lợi bất chính lớn, thu lợi bất chính rất lớn, thu lợi bất chính đặc biệt lớn có trong 17 điều luật, dấu hiệu gây hậu quả nghiêm trọng, gây hậu quả rất nghiêm trọng, gây hậu quả đặc biệt nghiêm trọng (các điều 194, 197, từ Điều 201 đến Điều 215).

Thứ sáu, sửa đổi, bổ sung, tách, ghép một số tội phạm trong chương tội phạm này.

Đáp ứng yêu cầu đấu tranh, xử lý tội phạm và để phù hợp với Hiến pháp năm 2013, Bộ luật Hình sự hiện hành đã sửa đổi, bổ sung như: Tội buôn lậu, Tội vận chuyển trái phép hàng hóa, tiền tệ qua biên giới. Tách một số tội phạm như: Tội sản xuất, tàng trữ, vận chuyển, buôn bán hàng cấm quy định tại Điều 155 Bộ luật Hình sự năm 1999 được tách thành 02 tội danh độc lập trong Bộ luật Hình sự hiện hành, đó là Tội sản xuất, buôn bán hàng cấm (Điều 190) và Tội tàng trữ, vận chuyển hàng cấm (Điều 191). Ghép những hành vi ở các tội danh thành một tội phạm mới khi các hành vi này có sự tương đồng về tính chất, mức độ ở một số tội xâm phạm trật tự quản lý kinh tế; thay thế Tội cố ý làm trái quy định của Nhà nước về quản lý kinh tế gây hậu quả nghiêm trọng (Điều 165 Bộ luật Hình sự năm 1999) bằng những tội phạm cụ thể được quy định tại các điều